

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Powiązania między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a zasobem zdrowia ludności na obszarach wiejskich o dużym rozdrobnieniu agrarnym

Zdrowie stanowi zasób, którego poziom jest przedmiotem zainteresowania dziedzin takich jak m.in. ekonomia zdrowia, ekonomia dobrobytu i ekonomia zrównoważonego rozwoju. Stanowi element kapitału ludzkiego. Wykazuje wrażliwość na zmiany sytuacji społecznej i ekonomicznej, a od jego poziomu zależy stopień realizacji celów ekonomicznych zarówno jednostki, jak i całego społeczeństwa.

Celem głównym pracy było określenie zależności pomiędzy poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarach wiejskich o dużym rozdrobnieniu agrarnym a zasobem zdrowia ludności oraz próba wyjaśnienia przyczyn występowania zjawiska nierówności społecznych w zdrowiu na obszarach wiejskich.

W realizacji celów badawczych posłużono się metodami wielowymiarowej analizy porównawczej, analizą korelacji i podjęto próbę oszacowania modelu „funkcji produkcji zdrowia”. Uzupełnienie badań stanowiło badanie ankietowe potwierdzające wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy statystycznej i ekonometrycznej.

Wyniki badań wykazały występowanie dodatniego związku między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a długością życia ludności. Ujawniona odmienność kierunku powiązań cech charakterystyki zasobu zdrowia i komponentów rozwoju społeczno-gospodarczego (wśród tych komponentów wyróżniono jakość zasobów ludzkich, stan lokalnej gospodarki i jakość życia lokalnych społeczności), wynikała z niezgodnej z założeniami rozwoju zrównoważonego ścieżki rozwoju większości powiatów regionu małopolsko-podkarpackiego (rozwój nie zachodził równocześnie we wszystkich jego trzech badanych aspektach). Uwidocznilo się to także w odniesieniu do niektórych spośród czynników społeczno-ekonomicznych.

Zależność między czynnikami społeczno-ekonomicznymi, takimi jak odsetek osób zatrudnionych w przemyśle, liczba przedsiębiorstw przypadająca na 10 tys. ludności a charakterystyką zasobu zdrowia ujawniła się jako zależność w postaci odwróconej litery U, tzn., że do pewnego stopnia wraz ze wzrostem zatrudnienia w przemyśle i wzrostem przedsiębiorczości zasób zdrowia poprawiał się, a po jego przekroczeniu pojawił się wpływ negatywny. Obserwowany wzrost liczby potencjalnie utraconych lat życia i umieralności w wyniku chorób nowotworowych wraz ze zwiększaniem liczby przedsiębiorstw przypadających na 10 tys. osób i ich zmniejszanie się wraz ze wzrostem stopy bezrobocia

rejestrowanego, może wynikać z występowania na badanym obszarze niekorzystnego wpływu warunków pracy i zatrudnienia na zasób zdrowia, a także negatywnego wpływu procesów rozwoju gospodarczego na otoczenie i w rezultacie na zasób zdrowia.

Wyniki badań ankietowych potwierdziły występowanie zależności między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a zasobem zdrowia wskazując jednocześnie na pogłębianie jego dysproporcji wraz z postępującym rozwojem. Wśród przyczyn tych dysproporcji ujawniła się odmiennosc podejmowanych zachowań zdrowotnych - mniej korzystnych na obszarach o wyższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Zależność między odległością miejsca zamieszkania respondentów od miasta powiatowego a subiektywną oceną własnego zdrowia nie ujawniła się w sposób wyraźny.

Przeprowadzone badania wykazały złożoność powiązań między poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a zasobem zdrowia na obszarach rozdrobnionych agrarnie. Z tego względu konieczne jest kontynuowanie na szerszą skalę badań tego zagadnienia.

Słowa kluczowe: rozwój społeczno-gospodarczy, zasób zdrowia, rozdrobnienie agrarne, nierówności społeczne w zdrowiu, rozwój zrównoważony, społeczno-ekonomiczne determinanty zdrowia